

IETS OVER JONGE GROTE LIJSTERS

(*TURDUS VISCIVORUS L.*).

Deze zomer ben ik in de gelegenheid geweest eenige waarnemingen te doen aan een drietal jonge grote lijsters.

Tijdens het opfokken bleek mij dat er tusschen de vogels onderling een heel grappige verhouding ontstond. De hiervolgende waarnemingen, die ik voor de duidelijkheid op chronologische volgorde laat, mogen dit aantonen.

De door onbekende oorzaak uit het nest gevallen jonge lijsters werden mij door jeugdige vogelvangers voor eenige kwartjes graag ter verdere opfokking afgestaan.

Mijn eerste exemplaar kreeg ik begin Juli. Hij was nog niet vliegvlug en uit zijn reeds mooi lijsterachtig pakje staken overal nog donspluisjes. Als verblijf diende een draaibaar houten tuinhuisje dat als kooi was ingericht. De eerste dagen zaten ze alleen overdag hierin met het oog op de kou.

Als voer gebruikte ik Sluis' gemengd opfokzaad voor lijsters e.d. waarvan ik heel veel plezier beleefd heb. Daarbij gaf ik hem geregeld regenwormen, waar hij dol op was.

Aanvankelijk moesten we ons pleegkind het voedsel in de bek duwen, een van ons hield de bek open, de ander stopte een propje voedsel achter in het keelgat. Na eenige dagen echter kwam hij mij al schreeuwend en met opengesperde bek tegemoet, zooals ze dat ook bij de eigen ouders doen, een karakteristieke bedelschreeuw uitstootend. Dit vergemakkelijkte het voeren zeer. Na het voeren ging hij met de kop in de veeren zitten dutten.

Na een dag of tien kon hij behoorlijk vliegen en begon zelfstandig uit het bakje te eten. Toch liet hij zich nog graag door ons voeren.

28 Juni, toen vogel A (zoo zal ik ons eerste pleegkind korthedshalve noemen) dus geheel volgroeid was, kreeg ik op dezelfde wijze nog twee jonge lijsters erbij (dieren van een later broedsel dan A). Vliegen konden ze nog niet. Een van hen was uit een sloot opgevischt, en reeds half verstijfd toen ik hem kreeg. Ik heb ze toen beide in een mandje met oude lappen domweg een uurtje in de zachtbrandende oven gezet. Warmte is bij jonge vogels altijd een belangrijke factor. Het gelukte me ze beide in leven te houden.

De twee jonge vogels (B en C) gingen naar de kooi bij de „oude”. Na twee dagen at B al uit de hand.

In het begin kreeg ik de indruk dat A door de komst van B en C schuw werd. Toch bleef hij wel voedsel uit de hand aannemen. Ook zag ik dat A een der jongen „vijandig” pikte toen deze om voedsel bedelend op hem af kwam. B. en C hebben A van het begin af aan beschouwd als „oude” vogel waaraan ze om voedsel vroegen. A ging daar natuurlijk niet op in, vloog angstig door de kooi of pikte de jongen.

Het grappige is nu dat A na eenige dagen inderdaad als „oude” vogel gaat fungeeren en de jongen voert, zelfs zoo effectief, dat we er niets meer bij konden krijgen. Het gedrag van vogel A begon zich tegenover de jongen langzamerhand als volgt te wijzigen:

Begin Juli kunnen B en C een beetje vliegen. Ze worden nog door ons gevoerd. B en C worden niet meer gepikt als ze om voer bedelen, en ik hoor het typische tjak-tjak geluid van A nu veel vaker dan voordat B en C er waren, vooral als de jongen bedelen.

3 Juli zie ik dat A een piertje in zijn bek heeft. Na er eenige tijd doelloos mee te hebben rondgelopen hapt hij het zelf op. Even later zie ik hem het zelfde doen met een paar korreltjes zaad, die hij uit het bakje haalde. Voor die tijd zag ik hem dat nooit doen: piertjes en zaad schrokte hij altijd met groote gulzigheid meteen naar binnen. Het is alsof hij begint te beseffen dat je met voer ook nog wat anders kunt doen dan het zelf ophappen. Hiermee wil ik volstrekt niet beweren dat dergelijke psychologische processen bij de vogel inderdaad plaats vinden.

4 Juli zie ik voor het eerste dat A een der jongen voert met een heel klein beetje zaad. Hij steekt daarbij zijn snavel ver in de opengesperde oranje bek van het jong.

Van nu af voert hij beiden geregeld, zoowel met zaad als met regenwormen, terwijl de porties geleidelijk grooter worden. Die regenwormen pakt hij uit het bakje en loopt ermee naar een hoek van de kooi, waar hij de worm als deze wat groot en beweeglijk is eerst flink doorelkaar schudt en bepikt. Hij verzamelt zoo een bek vol, zoodat ze aan weerszijden van zijn snavel kronkelen en vliegt ermee naar een der jongen die hij voert; vaak ook voert hij beide jongen vlak na elkaar uit een bek vol.

Toch krijgt B meer dan C, want B spert beter zijn bek open en schreeuwt harder. Dit verschil in karakter was er van het begin af.

A voert nu ook actief, dus niet direct gestimuleerd door een schreeuwende open, oranje bek. Toen n.l. op een gegeven moment B en C verzadigd zaten te dutten, kwam A toch met een piertje, pikte B tegen de snavel wakker en draaide net zoolang om hem heen tot deze flauwtjes de bek opende en hij zijn piertje er in stopte.

Jonge, grote lijsters, de oudste met voer voor de jongere.

Tegen de achterwand der kooi is een mandje gespijkerd; heel vaak zitten de jongen daarin als ze gevoerd worden. A is nu dat mandje nauw gaan verbinden met de voerceremonie; je zou kunnen zeggen hij ziet er iets in als een nest, een centrale plaats waar hij zijn voer kwijt kan. Op een gegeven moment zit B in het „nest”. C op een stokje er naast. B wordt achtereenvolgens verscheidene keeren met pieren gevoerd, C krijgt niets. Als A naar beneden gevlogen is om uit het bakje weer wat pieren te verzamelen, neem ik B uit het mandje. A vliegt er weer naartoe en deponceert na eenig aarzelen zijn piertjes doodleuk in het mandje, zit er even naar te kijken (de situatie bevalt hem niet), pikt ze daarna weer op en voert C op het stokje er naast.

Toen ik 7 Juli bij het tuinhuisje kwam vloog A me dreigend tegemoet, naar het gaas en liet eenigen tijd de alarmroep hooren. Het bekende sjirr-geluid, dat oude vogels ook maken wanneer je dicht bij hun nest of jongen komt. Misschien is dit gedrag op te vatten als een bezorgdheid voor de jongen?

's Morgens (7 Juli) zit ik voor de kooi. De vogels zijn rustig. Na eenigen tijd vliegt A naar beneden en gaat zelf eten uit het bakje. Daarna neemt hij een bek vol zaad en voert een jong dat zich in de zon zat te koesteren. Een dergelijke gang van zaken nam ik meer waar. Eerst zelf wat eten, dan voeren. Het is alsof het zien van voedsel tot voeren stimuleert. In verscheidene

gevallen krijg ik den indruk dat het voeren van A niet op het moment zelf veroorzaakt wordt door het bedelen der jongen, hoewel natuurlijk in eerste instantie de jonge vogels door hun bedelen in A de voerdriфт hebben doen ontwaken. Er is een permanente voerdriфт ontstaan (een geneigd zijn tot voeren), die door allerlei omstandigheden geactiveerd, de vogel tot werkelijk voeren kan doen overgaan.

Het merkwaardige is, dat A, als hij de jongen gevoerd had, en zich dus volkomen als oude vogel gedroeg, onmiddellijk daarop heel infantiel met wijd opengesperde bek van ons voer aanneemt. Tegenover ons is hij dus nog jonge vogel.

De foto hierbij afgebeeld geeft het moment weer waarop vogel A (links) zijn slechts eenige weken jongere soortgenoten een stukje regenworm aanbiedt.

J. HOGERHEIDE.

NOVEMBER.

De achterblijvers van den zomer en de voorloopers van de lente. Zoo lang het nog niet vriest, bloeien de Teunisbloemen voort, in het bijzonder de kleinbloemige *Oenothera muricata*. Die heeft eigenlijk in September zijn bloei beëindigd, maar maakt dan (wellicht onder invloed van de najaarsregens) een heel nieuwe toploot, eerst bladeren, dan bloei en dat duurt dan voort tot in November. De vruchten van den echten zomerbloei zijn dan al rijp en de zaden worden al gegeten door meezen, vinken en sijsjes.

Toortsen doen dat ook en maken nieuwen bloei uit dood lijkende stengels. Look zonder Look zelfs ook nog en als ge er maar op wilt letten, dan ontdekt ge nog veel van deze wederoplevingsverschijnselen. Ze houden het niet lang uit na de eerste vriesdagen.

Maar de vorst brengt geen schade toe aan de voorloopers van de lente. De kiemplantjes van tientallen soorten van heel uiteenlopende planten blijven groenen en groeien. Wel gaan er veel van te niet, maar dat komt doordat zij elkaar onderling in den weg staan. Er zijn er, die nog voortgaan met ontkiemen, maar voor andere komt er toch in December en Januari een oponthoud. Heel aardig is het met Aaronskelk en met Schermdragende Vogelmelk. Die vinden we in November al vaak met ontplooiende bladeren of tenminste met heel hooge groeipieken. Ik heb zoo'n plek in Thijssse's Hof, daar staat geregeld midden November onze gewone Gevlekte Aaronskelk (ongevlekt) vol in blad. Eenige exemplaren drie of vier. Maar op diezelfde groeiplaats staan er nog tientallen andere, die vertoonen nog geen teken van leven en komen eerst in Maart te voorschijn. Zoo gaat het ook met Vogelmelk en Druifhyacinth en nog andere; ge moet ze zelf maar uitzoeken.

Roodborstjes hebben nog druk te vechten, merels ook en niet zoo maar voor een aardigheidje doch haast op leven en dood. Waarschijnlijk gaat het om de afperking van hun overwinteringsgebied, maar misschien ook hebben we hier net als bij de planten te doen met vervroegde lenteverschijnselen.

De gaaien, die kort geleden nog hun eikels begroeven, zijn nu alweer bezig, ze op te graven, ongeduldige lichtvaardige persoontjes. Nog altijd weet ik niet, of gaaien en eekhoorns geheugen bezitten omtrent hun opslagplaatsen voor wintervoorraad. Wel weet ik, dat meezen tenminste één dag lang geheugen hebben voor een voorraadplek en na dikken sneeuwval die plek weten te vinden. We hebben dit jaar een nog al goede dracht van beukenootjes, kunnen dus weer eens keepen verwachten, met hun bont gevederte en groote sneeuw witte rug- en stuit: een welkome verschijning in het winterbosch. Ook uitzien naar Appelvinken en Goudvinken.

Ik heb in mijn tuinen de gazons nog eens heel laat in 't jaar laten afmaaien. Daar houdt de Groene Specht van, dan kan hij makkelijker bij zijn mieren komen en dan heb ik het genoeg hem bij zijn hevige graverijen duidelijk te zien. Hij komt zelfs in tamelijk kleine tuinen: je staat er verbaasd over, zoo veel mieren er in den grond huizen en niet eens zoo heel diep, want